Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Tips en trucs ter preventie van ballonnen in het milieu

Ballonnen in het milieu

Water. Wegen. Werken. Rijkswaterstaat.

Het is een vrolijk gezicht om ballonnen de lucht in te zien gaan. Dit gebeurt dan ook regelmatig bij evenementen of feesten. Maar, opgelaten ballonnen komen ook weer neer. En belanden uiteindelijk vaak in zee. Waarna ze op het strand aanspoelen als zwerfvuil of in de magen van dieren verdwijnen. Op deze manier zorgen ze voor een hoop ellende, want ballonnen zijn schadelijk voor milieu en dieren. Reden genoeg om ballonoplatingen te ontmoedigen. Deze factsheet biedt, naast nuttige informatie, suggesties om dat ook binnen uw gemeente te doen.

Uit onderzoek door TNO blijkt dat in Nederland jaarlijks naar schatting een miljoen ballonnen de lucht in gaan. Een deel daarvan, zo'n 26%, komt door wind of rivieren in de 'plastic soep' terecht, een drijvende vuilnisbelt op zee. Op stranden zijn ballonnen een van de meest voorkomende soorten zwerfvuil. Gemiddeld worden er in Nederland bij opruimacties 12,7 resten van ballonnen per honderd meter strand gevonden. En daar hangt een flink prijskaartje aan: jaarlijks kost het gemiddeld bijna 16.000 euro per kilometer strand om deze ballonnen en ander zwerfvuil op te ruimen.

Schadelijk voor dieren

Het latex (rubber) waarvan ballonnen zijn gemaakt, vergaat soms pas na enkele jaren.Dat maakt dat er in zee regelmatig stukjes ballon in de magen van vogels worden gevonden. Sommige vogels beschouwen afval, dus ook ballonresten, namelijk als voedsel. De effecten hiervan zijn nog onduidelijk. Wel is bekend dat grote stukken latex bij verschillende zeedieren de doorgang van maag naar darm kunnen blokkeren.

Niet afbreekbaar

Ballonnen van folie of kunststof vergaan niet en exemplaren van latex, afhankelijk van waar ze terecht komen, pas na jaren. Ongeveer een op de vier ballonnen die op strand wordt gevonden is een folieballon. Plastic onderdelen, zoals sierlinten en ventielen, breken daarnaast in steeds kleinere stukjes af. In de zee vormen deze onderdelen een groot gevaar voor zeedieren. Ze raken verstrikt in sierlinten en sterven. Ook worden er dolfijnen, walvissen, zeeschildpadden, vissen en vogels gevonden met afsluiters of ventielen in hun maag.

Hoe kan mijn gemeente ballonoplatingen ontmoedigen?

Er bestaat geen wettelijk verbod op het oplaten van ballonnen. Maar gemeenten kunnen wél de evenementenvergunning als handvat gebruiken om ballonoplatingen op vergunningsplichtige evenementen te verbieden of ontmoedigen. Een andere goede optie is communicatie: inwoners en ondernemers in de gemeente simpelweg informeren over hoe ze er ook zonder ballonnen een feestje van kunnen maken.

1.Evenementenvergunning gebruiken

In evenementenvergunningen kan een gemeente regels opnemen voor het al dan niet oplaten van ballonnen. Denk aan een verbod op grootschalige ballonoplatingen. Of juist voorwaarden hiervoor. Bijvoorbeeld door voor te schrijven dat ballonnen die gebruikt worden op het evenement niet de lucht in mogen, maar vastgebonden moeten worden. Ook kan een gemeente natuurlijk zelf het goede voorbeeld geven, door geen ballonnen op te laten bij eigen festiviteiten.

© foto: Clare Griffiths | CC BY-NC-ND 2.0

Lees verder op pagina 3

Impact van ballonnen

Zwerfvuil in zee is een groeiend probleem. Rijkswaterstaat en het ministerie van Infrastructuur en Milieu willen daar graag verandering in brengen. Daarom hebben zij TNO de opdracht gegeven om een verdiepend onderzoek uit te voeren naar de impact van ballonresten in het mariene milieu. Deze infographic laat de highlights uit het onderzoek zien.

Soorten

Latexballon

Inhoud: helium

Materialen:
Natuurrubber
3 % zwavel
2 % zinkoxide
Kleur- en geurstoffen

Folie- of Mylarballon

Inhoud: helium

Materialen:
BoPet
Flexibel plastic (PET)
met aluminiumlaag

Plastic toebehoren

Alternatieven

Openingen van winkels, bouwlocaties en kantoren
- (Afbreekbare) confetti die weggeschoten wordt
- Ballonnenboog
- Lichtshow

Ballonwedstrijden, trouwerijen
- Reuzebellenblaas
- Een wens op vloeipapier schrijven en aansteken (daarna stijgt het op)
- Virtuele ballonwedstrijd (www.rspb.rentaballonrace.com)

Kinderfeestjes
- Sierlinten op stokjes uitdelen
- Pompons van crêpepapier maken
- Ballonnen in een zak of doek leggen en omhoog gooien (binnen)

Herdenkingen
- Sterretjes
- Bomen planten in een herinneringsbos
- Bloemen op het water

Benieuwd naar andere alternatieven? Bekijk www.marienafval.weebly.com.

Hoogte en afstand

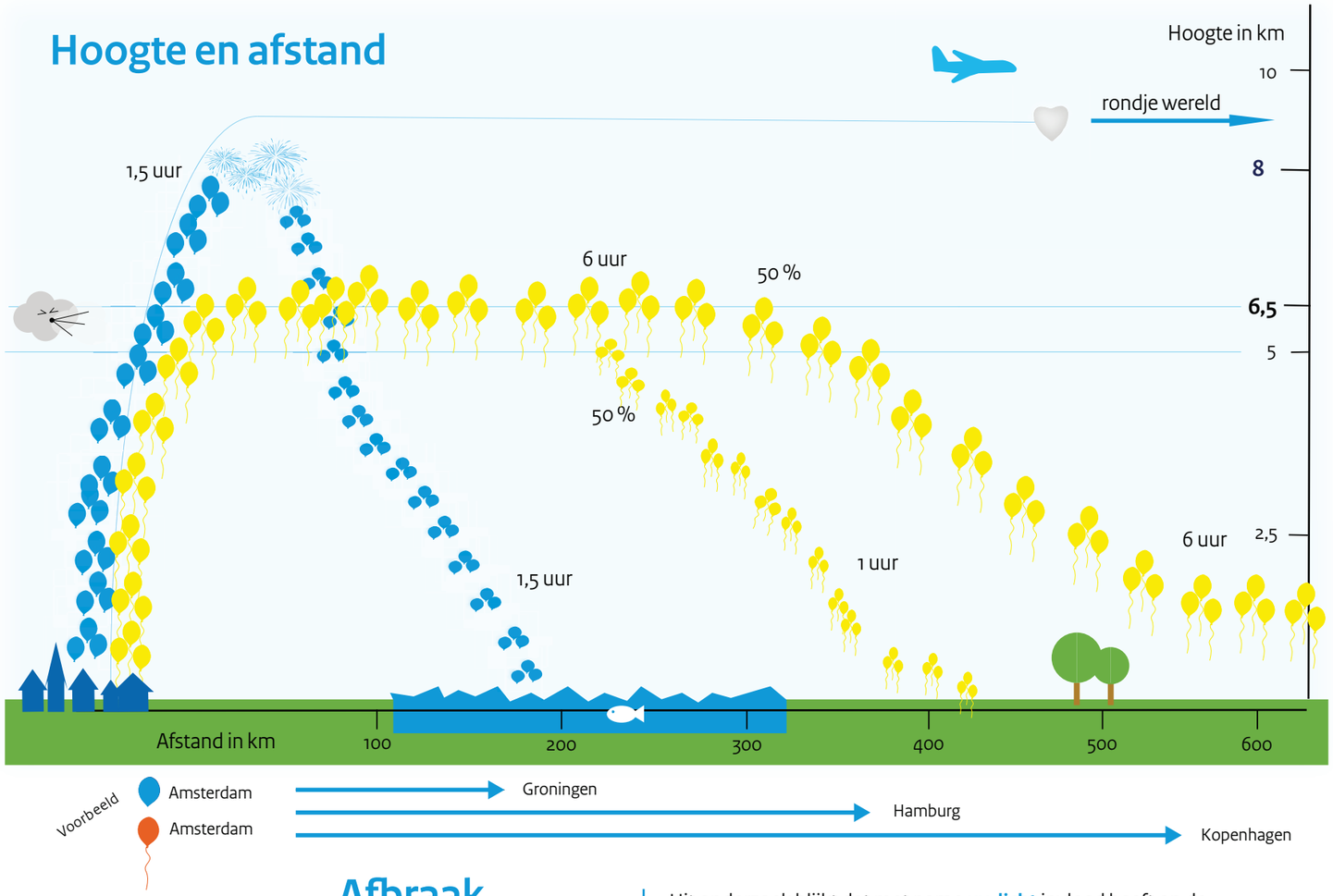

Cijfers

25%
van de ballonnen die wordt opgelaten heeft
een lintje

> 1 miljoen ballonnen
worden per jaar opgelaten (schatting)

Effecten

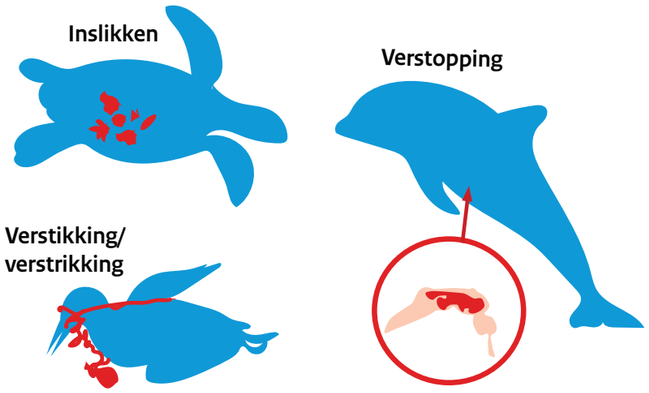

Afbraak

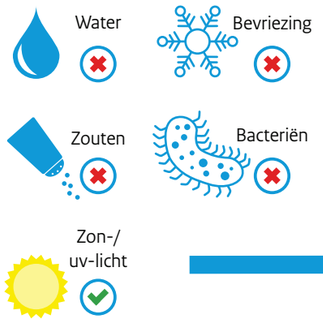

Uit onderzoek blijkt dat met name **uv-licht** invloed heeft op de afbraak van latex ballonnen. Minder zonlicht vertraagt de afbraak. Daarnaast geldt: hoe meer zuurstof aanwezig is – in bijvoorbeeld zoetwater of zeewater – hoe korter de afbraaktijd.

Tijd tot 80% afbraak

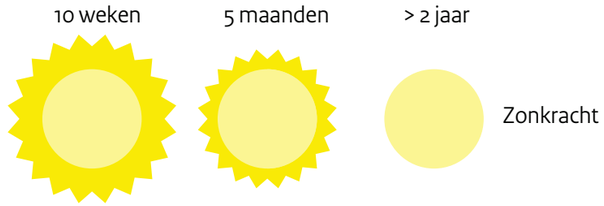

Vindplaatsen

57.000 ballonresten

In 2012 zijn 12,7 ballonresten per 100 meter kust gevonden (OSPAR 2012)

In deze landen komen ze terecht:
- Duitsland: ongeveer 37%
- Noordzee: ongeveer 23%
- Nederland: 22%

Ze dalen neer op:
- Landbouwgrond: ongeveer 32%
- Zeewater: 26%
- Grasland: 16%

Wel of geen vergunning nodig?

Een evementenvergunning is onderdeel van de model-APV (Algemene Plaatselijke Verordening) van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Deze onderscheidt evenementen waarvoor een vergunning vereist is (bijvoorbeeld bij meer dan honderd deelnemers) en evenementen waarvoor alleen een meldplicht aan de burgemeester geldt. Als ballonnen geen onderdeel zijn van een evenement en er minder dan een vastgelegd getal (bijvoorbeeld duizend) worden opgelaten, mag dit vaak zonder vergunning plaatsvinden. Wel zijn hier bepaalde voorwaarden aan verbonden.

Tip: verlaag de drempel
Gemeenten kunnen de hoeveelheid ballonnen waarbij een melding gedaan moet worden aanpassen. Bijvoorbeeld door de drempel te verlagen van duizend naar vijfhonderd ballonnen. Een meldingsplicht voor het oplaten van ballonnen geldt overigens niet in iedere gemeente. Dit is lokaal bepaald en lokaal aan te passen!

Bij een luchthaven
Zijn er plannen om op grotere schaal ballonnen op te laten op minder dan drie kilometer afstand van een luchthaven? Dan moet een melding worden gedaan of toestemming worden gevraagd aan de Luchtverkeersleiding Nederland.

2. Informeren over alternatieven

Gemeenten kunnen burgers en bedrijven actief informeren over de milieuproblemen die ballonnen, linten en ventielen veroorzaken. Bijvoorbeeld wanneer er een vergunning wordt aangevraagd voor een festiviteit. Zij kunnen dan alternatieven voor ballonoplatingen aanwijzen. Een gemeente kan natuurlijk zelf ook bijdragen aan een ballonvrij milieu. Zo kunnen burgemeesters en wethouders als voorwaarde stellen dat ze alleen aanwezig zijn bij evenementen, als er geen ballonnen worden opgelaten.

Die ballon gaat niet op
Stichting De Noordzee organiseert acties om het oplaten van ballonnen te ontmoedigen. Kijk voor meer informatie en inspiratie op www.dieballongaatnietop.nl, een webite van de stichting, de Plastic Soup Foundation en Vereniging Kust en Zee.

Dit is een uitgave van

Rijkswaterstaat

www.rijkswaterstaat.nl
0800 - 8002

juli 2016 | L00716TP219